

CARTILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE !

Cartea V.

Maiu.

An. IX.—1884.

Domnulu si plugariulu.

*Intr'unu tempu de primavéra,
Cându plugarii iesu afara ;
Unu domnu cū o burta mare,
— Dăruitu cu buna stare —
Intalnisè unu plugariu,
Arându lângă unu hotaru.
De-imbuibatu ce a mai fostu,
Intrebà de omulu prostu :
— Mei tierane! spune-mi mie,
Cându ti-a fî bine sî tie?
Cându vei fî si tu domnu mare,
De-i amblá cá io calare?
Cându vei stralucí in haine,
Cá si io, sî in colaine?
Cându s'a plecá lumea tîe,
Cum se pléca astadi mie?!*

* * *

*Taci! — graà bietulu plugariu,
Si-mi dà pace cá se aru ;
Cà-ci daca n'asi muncí cu
De tine-ar fî tare reu.
— Cum ai fî tu adi bogatu,
Sî in lume imbuibatu?!*

I J. ARDELEANU

Unele lupte ale Domnilor romani

Stefanu celu mare si Michaiu vitézulu.

Lupta dela Racov'a.

(Urmare.)

Amu vediutu câtu de voinicu s'a aretatu Stefanu si cu elu Moldovenii la Bai'a in contr'a Unguriloru. Elu a luptatu fiendu condusu de iubirea neamului seu, sî a invinsu. Elu a luptatu pentru libertatea poporului seu, sî apoi scrisu este câ:

Cel'a ce se bate pentru desjugare
Are diece bratie, diece animi are
Anime de focu. (Bolintineanu.)

Avea inse Stefanu afara de unguri si alti dujmani si inca cu multu mai puternici. Si cum se nu aiba Moldov'a dujmani? — Moldov'a acea tiéra rapitóre despre care dîce poetulu:

La alu Moldovei dulce sóre
Cresce flóre langa flóre. —

Cei mai mari si mai puternici dujmani a lui Stefanu erau Turcii. Lupta dela Racov'a este un'a din luptele cele mai crâncene, ce le-a portatu Stefanu cu Turcii. — Acést'a lupta si causele ei le voiu descrie dupa-ce voiu aretá pre scurtu ce feliu de poporu este poporul turcescu, cu care numai in anii trecuti inca au avutu se se lupte fratii nostri din regatulu romanu.

„Intre multele popóra ce au esitu din regiunile reci ale Scitiei, Turcii suntu cei mai cunoscuti“ dîce Saadi Efendi faimosulu autoru alu annaleloru turcesci numite Tagiut-tevarich. Totu acestu scrietoriu dîce despre numirea de „Turcu“ astufeliu: „Acestu nume se da locuitoriloru din Chata seu Chaten (Tatari'a mare) cari locuescu in siesurile Copciacului. Ei preste totu au facia alba, cu ochi si sprâncene negre, de aici poetii persiani asemêna pre dragostosi si voinici cu acesti ómeni, ce-i numescu turci. (Vedi Istori'a imperiului Otomanu de Cantemiru, trad. de Jos. Hodosiu pag. 13.) Asia dar' Turcii inca din tempurile vechi trecu de unu poporu vigorosu, trecu de ómeni frumosi si voinici cá bradii. Nu e

mirare dara déca au facutu pre o lume intréga se tremure de ei, venindu in Europ'a. Dar' ce dícu? Ei nu au acutu se tremure o lume intréga, nu. Er'a unu coltísioru de pamentu aprópe de Turci — o sfasie de tíera numita Moldov'a; sí Moldov'a nu tremurá — sí Stefanu alu ei nu se spaimentá. O mandra sí voinica ai fostu tu Moldovo! Dar' Turcii pre lângá ace'a, cà suntu voinici, suntu totu odata sí crudi façia de popórale cu cari se lupta sí crudímea acést'a provine din legea (religiunea) loru, ce promite placurile raiului tuturoru acelor'a ce voru omorí pre necredinciosi adeca pre acei'a cari nu-su Turci. Cátu suntu ei de crudi se póte vedé din poetulu persicu Scheik Saadi, care spunédu caus'a pentru ce a fugitu din Chorasanu care erá patri'a s'a díce: „Sciti voi amicii miei ce me face se remanu atata tempu in tieri straine? Crudimile Turciloru m'au facutu se-mi lasu patri'a. Turcii toti suntu nascuti ffi de omu dar' toti séména mai multu cu lupi insetati de sânge. Acasa suntu buni cá nesce angeri, dar' afara suntu o turma de lei. (Vedi Ist. Imp. Otom. de Cantemiru pag. 14.) Turcii credu in unu singuru Ddieu. Ei credu sí in Domnulu Christosu, dar' nu cá in fiulu lui Domnedieu, ci cá in unu profetu, pre care apoi dupa credinti'a loru l'au intrecutu Mohamedu profetulu lui Ddieu, ce a adusu legea loru: (coranulu) din ceriu. — Atata despre Turci.

Pre tempulu lui Stefanu domniá in tíer'a turcésca Mohamedu alu II-lea, ér' in Munteni'a Radu celu frumosu, care a ajunsu la tronulu prin potere turcésca, alungându din domniá pre fratele seu Vladu alu V-le mai tardíu Tiepesiu. Acestu Radu erá datu cu trupu cu sufletu Turciloru, cà-ci si invetiatur'a si-a fostu primitu-o dela ei sí platía tributulu anualu 20000 galbeni Turciloru, cari 'lu asiediasera si-'lu spriginiáu pre tronulu Munteniei. — Vediéndu-le aceste Stefanu si sciendu ce Domnu slabu e Radu si-a incordatu poterile pentru a uní pre acestea dóue surori dulci Munteni'a si Moldov'a. — Bene scieá Stefanu cà Romanii numai prin unire potu devení mari. — Radu a aflatu planulu lui Stefanu si desí sciá bene cà acestu planu nu póte aduce

decâtu marire si stralucire neamului românesc, totusi fiindu-
că prin implenirea lui 'si pierdeá Domn'á, pre care a casti-
gatu-o cu atát'a pretiu, lucrá din tóte poterile se nimicésca
planulu lui Stefanu. — Stefanu a ocupatu tienutulu Putnei,
ce se tienea de Munteni'a si la acést'a veste Radu s'a pre-
gatu cu totu de-adinsulu cu resboiu in contr'a lui Stefanu.
De aci a urmatu apoi dóue lupte: un'a in 7 Martie 1471,
care a tienutu de demanét'ia pâna sér'a la satulu Soci, si
alt'a in 1473 la „Isvorulu Apei“ care a tiénutu trei díle.
In améndóue luptele acestea sângeróse, Radu a fostu invinsu,
desi Muntenii se luptara cu curagiu egalu cu alu Moldove-
niloru. — Bolintineanu dice despre acestea lupte: „Acesti os-
tasi de o potriua viteji, esíti din acel'a-si sânge nascuti se
se lupte alaturi contra dujmaniloru, éta-i fačia in fačia sfa-
siindu-se! Romani'a se sinucide a.“ Ce tablou sfasiitoriu!
— In lupt'a din urma Stefanu a prinsu la Tergoviste —
de unde a alergatu fugariulu Radu — pre Dómn'a lui Radu,
Mari'a si pre fiic'a s'a Vochiti'a si le-adusu cu sene in Mol-
dov'a. Pre acésta Vochitia a luat'o Stefanu mai tardíu in
casatoria. Stefanu a lasatu apoi cá locutienetoriu alu seu
pre Basarab'a in tronulu Munteniei. De ace'a Radu acum
a cerutu ajutoriulu Turcului cá se alunge pre Basarab'a.
Sultanulu i-a sí tramisu 15000 de Turci, cu cari a alungatu pre
Basarab'a. Dar' acum Radu nu s'a indestulitu cu atát'a, ci a
voitu se-si resbune si asupr'a lui Stefanu. Atunci Sultanulu
Mohamedu i tramisè in ajutoriu pre Solimanu dela cetatea Sco-
drei cu o armata de 120.000 de Turci, la cari se aliara 10.000
Munteni sub Radu. Cá unu noru greu se redicara acesti
dujmani infioratori asupr'a Moldovei; cá nesce lácuste ce nu
lasa in urm'a loru decâtu fóme, plangeri sí vaiete. — Vai
de tene Moldovo! Vai de tene Stefane! Vínu dujmanii, te
cutropescu! Ce vei face? Víe . . . raspundea Stefanu si cu
elu intréga Moldov'a, sí 'si aduna o armata abia de 40.000
cari eráu parte mare tierani si lucratori. Inse toti acestia
ardeáu de foculu dragostei tierei loru. — Apoi pre lînga
acesti'a mai primí Stefanu unu ajutoriu de 5000 secui si
2000 Poloni. Si astfeliu pregatitu elu, aseptà multímea cea
infiorátóre a Turciloru cu o armata de 47.000 numai.

Nici odata Moldovenii nu s'au luptatu cu Turcii cu poteri asia de ne-asemeni. Inchipuésca-si ori si cene o armata de 47.000 se dee facia cu un'a de 130.000. — Tóta Moldov'a se imbracà in jale. — Ddiu inse grigiá de poporulu seu! Moldovenii eráu crestini buni. Deci la acésta trista veste celu de antaiu lucru a fostu cà si-au indreptatu cugetulu loru la Ddiu. In tóte basericele loru se aduceáu jertfe sí rogationi ferbinti la Ddiu pentru mântuirea tiei sí a neamului românescu. Si fiendu cà dujmanii aráu cu multu mai numerosi decâtu Moldovenii, Stefanu sciendu bene cà nu vá poté invinge pre Turci decâtu folosinduse de deosebite apucaturi a si facutu-o acést'a. A inceputu adeca a se trage indereptu si a aprinde merèu satele pre unde avea se tréca armat'a turcésca. Dar' nu 'si aprindéu numai satele ci si câmpurile cu semenaturile cele frumóse le dedeáu flacariloru, cá astufeliu nu numai Turcii ci si frumosiloru cai se móra de fóme in bogat'a tíera a Moldovei. Tare bene se potu aplicá la tempulu acést'a cuvintele din Cantarea Romaniei: — „Pustiirea se intinde in câmpii... codrii clocotescu de-o fásiere durerósa . . . pe cóstele dealuriloru se vedu numai sate arse si turme de femei ratacindu cu pruncii loru la títia. . . . Si mamele díceau catra feciorii loru: „Celu ce fuge dinaintea dujmanului este misielu . . . si misiiei nu suntu din sangele nostru. . . Ducetî-ve de muriti mai bene liberi decâtu se traiti in robia sí ocara!“

In urma ostile se intélnirà si ciocnira in 5 Ianuariu 1475. pre malulu lacului Racov'a lângá ap'a Berladului si Vasliu Stefanu pusè prin vre-o dóue ori trei locuri tierani prin padurile invecinate, carorà le demândà cá la unu semnu anumitu se sune din trâmbitie si buciume. Acést'a a facutu-o elu cu scopulu, cá audiendu Turcii buciume, trâmbitie in apropiare se fie insielati a crede cà Moldoveniloru le vine ajutoriu streinu. Afara de acestea o negura grósa se lasà pre pamentu indata dupa inceputulu luptei, care a fostu de tare multu ajutoriu Moldoveniloru, càci Turcii se infricara socotindu cà acésta negura e unu semnu reu.

Lupt'a se incepù cu furie mare. Atâtu Moldovenii, câtu si Turcii se luptáu cu curagiu de lei. — „Ómeni se isbescu

de ómeni . . zalele cu fierulu, pepturile cu otielulu, . . vitejii cadu morti in tierina . . sângele desfunda pamentulu, . . lesiurile plutescu pre riuri . . fumulu pârjolului se invêrtesce in tóte partile; strigarile luptatoriloru si clângâitul palosieloru incrucisiându-se resuna cu huiete“ (Cântarea romaniei.) — Moldovenii cu deosebire incepuru a se rari tare, — căci multîmea i cutropeá.

Atunci aparù in midiuloculu soldatiloru unu barbatu ce respândea mórte in giurulu seu. Elu erá pre unu calu albu si sprintenu ce se observá prin negur'a cea désa cătu e de mândru cu povór'a s'a. — Acest'a erá Stefanu! Spaim'a paganiloru, curagiulu Moldoveniloru, omulu ce parea a fi neinvingibilu. Acest'a erá acelu Stefanu despre care dîce cânteculu:

Dî si nópte de calare,
Se bate 'n patru hotare,
Pre Tatars i casapesce,
Pre Unguri i pârjolesce, (Bai'a.)
Si pre Turci i risipesce, (Racov'a.)
Èr' pre Lesi cu chic'a tare,
I-avênta 'n spendiurátore
Si-i injuga cá se are. (Codrulu Cosminului.)

Si unu altu cântecu i dîce cá are:

Bratiu fara 'ncetare
Bate hórdele Tatars,
Bate cetele magiare,
Bate Lesi din fug'a mare,
Bate Turci pre smei calare
Si-i scutesce de 'ngropare.

Moldovenii rariti se indesara vediendu pre Domnulu loru, taiendu in drépt'a si in stêng'a cu curagiu si potere mai supra-omenésca. — Se dîce cá Stefanu erá atunci cá Santulu Georgiu care a omoritu balaurulu. — Tieranii ascunsi prin paduri incepura la semnulu datu a trâmbitiá si buciumá, ér' negur'a erá asia de désa încátu abia se zariá omu pre omu. Moldovenii cu Stefanu in frunte cá mai pucini dau navala in multîmea cea désa a Turciloru si tóta lovitur'a si aveá victim'a s'a.

Acumu incepù Turcii a se rarí. Celu de ântâiu atacu erá se ésa in favorulu braviloru Moldoveni. Campiele frumósei Moldova eráu acoperite de cadavre, cadavre turcesci. Buciumurile tieraniloru ascunsi prin paduri se apropiáu din ce in ce. Curagiulu Turciloru scadeá cu apropiarea acestui sunetu. De-odata arîp'a stênga a Turciloru voiesce se tréca rîulu. Atunci Moldovenii 'si mai încérca odata tóte poterile, alunga indesuindu acésta aripa si o innécá. Vediendu-o acést'a Turcii incepù a fugí. Stefanu i urmaresce ne-inctatu aducându-i in buimacéla mare. O multîme din ei cadiura prinsi, altii fura omoriti, ér' o parte se innecara pre cum am vediutu in apele Racovatiului, Berladului si a Dunarei. — Mortii si prinsii la otalta dau numerulu de 100'000, apoi avutiele, castrele si 100 de stindarde (steaguri.) Intre cei prinsi eráu si 4 Pasie.

Stefanu a fostu erou in lupta, erou in cugetare. . . Stefanu a fostu geniu. Elu a sciutu slabitiunile Turciloru, elu a sciutu totu-dean'a cà déca in celu de antaiu si alu doile atacu i succede a respinge pre Turci atunci fie ei câtu de multi se infrica si fugu. Turcii suntu voinici si curagiosi, dar' nu-su statornici in lupta, si apoi odata infricati nime-neá nu-i mai póte aduce la ordine. Éta ce se scrie despre Turci in asta privintia in Istori'a Imperiului Otomanu in not'a dela pag. 488: Fericitu generalu crestinu, care póte sustiené antâiulu si alu doilea atacu alu Turciloru. Cà-ci déca i-a respinsu a dou'a óra seau celu multu a trei'a óra, póte fí securu cà ei i intorcu spatele. Si dupa ace'a déca i urmaresce numai in pasi mici, precum am observatu cà au facutu Germanii de câte-va ori, vá vedé cà nu numai 'si lasa castrele, tunurele, bagagiale si o iau la fug'a mare, ci inca cu strigatele loru ametîtóre de „Ghiaur ghiildi!“ (adeca: vinu necredinciosii) aducu tóta armat'a loru in cea maí mare confusiune si disordine. E lucru cunoscutu cà Jenicerii nu suntu obligati a atacá mai multu cá de trei ori si déca si a trei'a óra suntu respinsi, ei 'si lasa posturile, castrele si totu, sí nu cugeta la alt'a de câtu la fuga, tragu pre spachii josu de pre cai si omóra pre toti cari li se opunu. In ase-

menea casu ei suntu mai crudi inimici ai Cavaleriei turcesci decâtu insusi inimiculu. Pentru ace'a cavaleri'a turcésca cându vede că infanteri'a se retrage, nu vine nici odata in apropiarea ei, din contra o incungiura si fuges de ea mai tare cá de insusi inimiculu.“

Asié s'a petrecutu batai'a dela Racov'a, unde Stefanu a doveditu inca odata cá elu:

Sémênu pe lume nu are

Fără numai mandrulu sóre.

Cronicariulu polonu Mateiu Strykowski cá martorú ocularu astfelu descrie sfêrsítulu acestei bátái: „In acésta lupta Stefanu cu o mâna de ómenii reesi a sfermá 100-000 Turci si Tatarsi si ardiéndu cadavrele facú din óse, mari si inalte movile, ce le vediú eu insu-mi in caletori'a mea prin Turci'a la anulu 1575. precum si trei cruci de pétra in amentirea invingerei. (V. Haşdeu Column'a lui Traianu Nro 28.—1871.)

Dupa acésta stralucita invingere Stefanu, cá crestinu bunu ce erá, zidi baseric'a Santului Joanu premergatoriulu, in Vasluiu, precum si curtile domnesci de acolo. Curtile domnesci acum suntu din temelie respite, ér' baseric'a a fostu reparata pre la anulu 1817. Óstea romanésca intréga a ajunatu mai multe díle dându multiemita lui Ddieu pentru invingerea câscigata.

Din stindardele cucerite a tramisu Stefanu 36 lui Casimir regele Poloniei, precum si lui Mateiu regele Ungariei, ma chiar' si Papei, Sixtu IV-lea rogându cu umilintia cá la intémplare de o nóua návala a Turciloru se nu-lu uite ci se-lu ajute in contr'a pagâniloru.

Totu asemenea daruri si soli a tramisu Stefanu chiar' la Mohamedu alu II-lea facundu de scire cá nesce lotrii l'au neliniscitu in tiér'a s'a, si pentru ace'a i-au pedepsitu, ér' fiendu-cá o parte din acei hoti au scapatu preste Dunare se róga se í-i tramita indereptu Sultanulu, cá se-i pedepésca. Sultanulu intielegéndu batjocur'a lui Stefanu tractá cu asprime pe soli, i despoia si-i tramisè acasa.

Acum tóta crestinatatea se rogá lui Ddieu cá se tiéna multi ani pre Stefanu, stélpulu celu mai puternicu alu ei.

Ér' Moldov'a erá mândra de Domnulu ei, — mândra de vitejii sei, mândra de totu ce avea, căci muntii, văile, dealurile si câmpiele resunău in unu viersu cuvintele: libertate prin vitejia.

Ér' lumea priviá spre Moldov'a si dícea cu mirare:
Tiér'a-i mica dar' e tare
Si dujmanulu sporiu nu are.

GEORGIU SIMU.

Muirea si mam'a adeverata.

Cându vedi cas'a curatita,
Gradinuti'a in florita;
Cându vedi prunci mititei
Blândi, viori si frumusei;
In minte-'ti vine de-odata:
— O muire adeverata! . . .

Cându in casa-i traiu curatu,
Amoru casnicu, nepétatu;
Si-a barbatului onoru
E muirei scumpu odoru;
In minte-'ti vine de-odata:
— O muire adeverata! . .

Cându barbatulu scie bine,
Cum se scie chiar' pre sine,
Anim'a soçiei s'ale
De-ar' fi ori unde pre cale;
In minte-'ti vine de-odata:
— O muire adeverata! . . .

Cându barbatulu, ce-i in chinu,
In dorere si suspinu,
Are partasia-'n dorere
„Pre iubit'a s'a muire“
In minte-'ti vine de-odata:
— O muire adeverata! . . .

Cându micutiulu copilasiu
E morbosu in laganasiu,
Si-a s'a maica lângă elu
Stà cá si unu ângerelu,
In minte-'ti vine de-odata:
O maicutia adeverata.

Cându vedi ómeni gloriosi,
Nobili, mari si virtuosi,
Cu caracteru — dreptu „románu,“
Fără frica de dujmanu,
In cugetu 'ti dñi de-odata:
„Iét'-o mama-adeverata!“

Cându rostesci de-unu Scipionu,
De-unu Cesaru, Napoleon
Si de doi Grachi fratriori,
Si de doi Bruti luptatori;
In cugetu 'ti dñi de-odata:
„Iét'-o mama-adeverata!“

Pre alu Románimei plaiu,
Fost'au Stefanu si Michaiu,
De-aru trai ei, a-'ti scí voi
Cine i-au facutu eroi! . . .
Ei ve-ar' spune 'n modu placutu:
„Maic'a vitegi ne-a facutu!“

SIM. P. SIMONU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tieganulu advocatu.

Pe vremea mosiloru si strámosiloru nostri nici pomana nu erá de cãi ferate prin tíer'a nóstra. Déca erái silitu se întreprindi o caletorie la vre-unu locu departatu, acést'a tienea, dile si septemane întregi. Pe vremea aceea plecase dintr'-unu coltiu de tíera departe la un'a din episcopiile nóstre, unu bietu de clericu absolvatu, se-racur lipitu pamentului, sè se chirotonésca de preotu.

Pe langa betiu, tovaresiu, credintiosu si nedeslipitu alu omului caletoriu, si-a fi luat elu cu sine si traist'a si in ea ceva de ale man-carei, dar' in caletori'a lunga cuprinsulu ei se desiértá si asiá sosí clericulu nostru cu trist'a goala, cu nici o leţcaie si flamendu cá vai de elu intr'-unu orasiu sasescu. Aici trase de gazda la unu ospetariu de sasu pe care-lu cunoscea de mai nainte. Sasulu, dupa ce 'si dadura binetiele si se întrebara de sanetate, 'lu intréba daca nu poftesce cev'a de gustare.

— Se-ti spunu dreptu, ospetare, ii díse clericulu, — suntu flamendu, mortu de fóme, dar' n'amu o para frantá...

— Nu face nimicu, díse sasulu, vei platí candu 'ti va dá Ddiu — si porunci numai decatu se i-se fiérba diece oue.

Clericulu mancá, multiamí, si dupa ce se odichni puçinu, se duse mai departe.

Trecura mai multi ani la mijlocu si clericulu nostru, care acum erá preotu, uitase de ouele sasului. Intr'o buna deminétia inse se pomení cá sasulu l'a parítu pentru cele diece oue si cere pentru ele o mie de zloti. Sasulu adeca dícea asia: din cele diece oue ar' fi esitu diece pui; acestia in anulu viitoru ar' fi ouatu o gramada de oue, din cari ar' fi esitu alti pui si asia mai departe, socotindu din anu in anu, datori'a lui se suiá tocmai la o mie.

Bietulu preotu, care in vremea acést'a abia se inciripase, nu-i prea venia la socotéla se platésca o suma atatu de mare pe vremile acele numai asia de a fetea si erá fórte necajitu.

In diu'a de judecata, cum mergea elu asia tristu si ofilitu spre orasiulu, unde erá chematu, éta, cá intalnesce de o lature a drumului unu tieganu, „prefetusiu“ dela o curte grofésca, care esise cu iobagii curtii la lucrulu campului. Tieganulu, milosu de fire, cum este, vedindu pe preotu asia de intristatu, ii esi in cale si-'lu rugá se-i spue ce necazu si ganduri 'lu muncescu, daca elu i-aru poté ajutá.

— Lasame la peccatele mele, omu de omenie, ii díce preotulu, fiindu-i acum si rusine se-i spuna pricin'a. Amu si eu necazurile mele, cá toti ómenii de sub sóre si de géba ti le-asiu spune d-tale, totu nu mi-ai poté ajutá.

Tieganulu inse nu da un'a, se-i spuie si sei spuie si se-i spuie. In sfársitu preotulu, cá se scape de elu, ii povesti intemplanrea.

— Numai atat'a-i, díse tieganulu; nu te superá parinte, cá-i facu eu sasului una nefacuta. Intórcete acasa fara grigia, deti vedi de casa si copii si lasa, cá me ducu eu la judecatorie in loculu dumitale.

Preotulu se întórse acasa, ér' tieganulu se duse la orasiu, dar' nu se infaçisiá, la judecatorie decatu intr'unu tardiu. Acolo eráu de façia toti judecatorii, sasulu cu martorii, si acceptáu so-sirea preotului.

Tieganulu intrá si-i insciintiá cá elu vine in loculu lui.

— D'apoi pentru ce vii asia de tardiu si ne faci se perdemu atáta vreme, acceptandu-te — se restira judecatorii?

— Me rogu de iertare, respunsè tieganulu, eu sunt „prefetus“ de curte si esindu cu iobagii la câmpu, a trebuitu se stau pana au fiertu papusoiulu de sementia, cá nu cumva se-'lu sémene nefiertu.

— Audi minciuna, dísera mai multi judecatori: cine a vediu tu se semeni papusioiu fiertu!?

— Me rogu de iertare, eu voiu semená de aci inainte papusioiu totu-deun'a fiertu.

— Omulu acést'a seau este nebunu, seau ne ia pe noi dreptu nebuni, dísera judecatorii de mai nainte, pierdiendu-si din ce in ce rabdarea. Bine bre, omu de omenie, papusioiulu acel'a nu va esí nici candu.

- Ba vá esi...
— Ba nu, respunsera judecatorii, — nici odata.
— Asia dar' d.-vostre credeti cá din papusoiulu fiertu nu va mai esi altu papusoiu?
— Negresitu, cá nu va esi.
— D'apoi din ouele fierte, ce le-a datu d-lu (aratandu pe sasulu) preotului, — cum aru fi esitu pui?
— Asia-i, n'au potutu se iese, disera judecatorii unanimu si convingatori.
— Si sasulu se departá cu buzele drámboiate.

Tribuna.

Amarit'a turturea . . .

Amarit'a turturea,
Cáandu se vede singurea
Plange ánimuti'a-n ea:
Plange, ánimuti'a sí-o strica
Nesciindu ce se mai dica,
Sbóra trista prin pustia
Mai multu mórtá de cátu via
Cu doru dup' a s'a sozia.
Cátu traesce totu jelesce,
Plánga de se prepadesce
Cu altulu nu se 'nsotiesce,
Nice nu se veselisce.
Pe clómba verde nu siede,
Fara sbóra cumu o vede;
Sí de siede cáte-odata
Siede pe clómba uscata,
Cu anim'a superata,
De jele nevindecata!
Unde vede apa rece
Nu vrea la ea-se se plece,
Far' o turbura sí-o trece;
Unde vede apa plina
Totu cu nároi sí cu tina
Merge, sí satea-si alina
Sí de sociulu ei suspina;
Und' aude se pocnésca
Puşc'a cea vênatorésca,
Ea se duce s'o lovésca
Cá se nu mai chinésca.

(Buciumu-Siés'a.)